

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
strukturāfundi un
Kohēzijas fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Latvijas interešu aizstāvība - Eiropas Savienības daudzgadu finanšu shēma un Kohēzijas politika pēc 2020.gada

Finanšu ministrija

01.11.2018.

ES daudzgadu budžeta 2021. – 2027.gadam, raksturlielumi

- **Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2018.gada 2.maija priekšlikumu piedāvātais ES daudzgadu budžeta (MFF) kopapjoms saistību apropriācijās ir 1 279,4 milj. EUR tekošajās cenās (1.11% no ES-27 NKI, salīdzinājumam: 2014.-2020.g. 1% no ES-28 NKI).**
- **Bez Apvienotās Karalistes dalības (15-16% ietekme uz pieejamo kopapjomu).**
- **Lielāks finansējums jauniem izaicinājumiem un jomās ar Eiropas pievienoto vērtību iepretim samazinātam finansējumam tradicionālajām politikām: Kopējai lauksaimniecības (-15% 2018.gada cenās) un Kohēzijas politikai (-10% 2018.gada cenās).**
- **Tiek palielināta ES budžeta elastība (palielināts ārpusbudžeta instrumentu apjoms), lielākas rezerves (lielākas rezerves iepretim kopējām budžeta saistībām).**
- **Sinerģijas (starp programmām).**

Jaunā ES daudzgadu budžeta struktūra

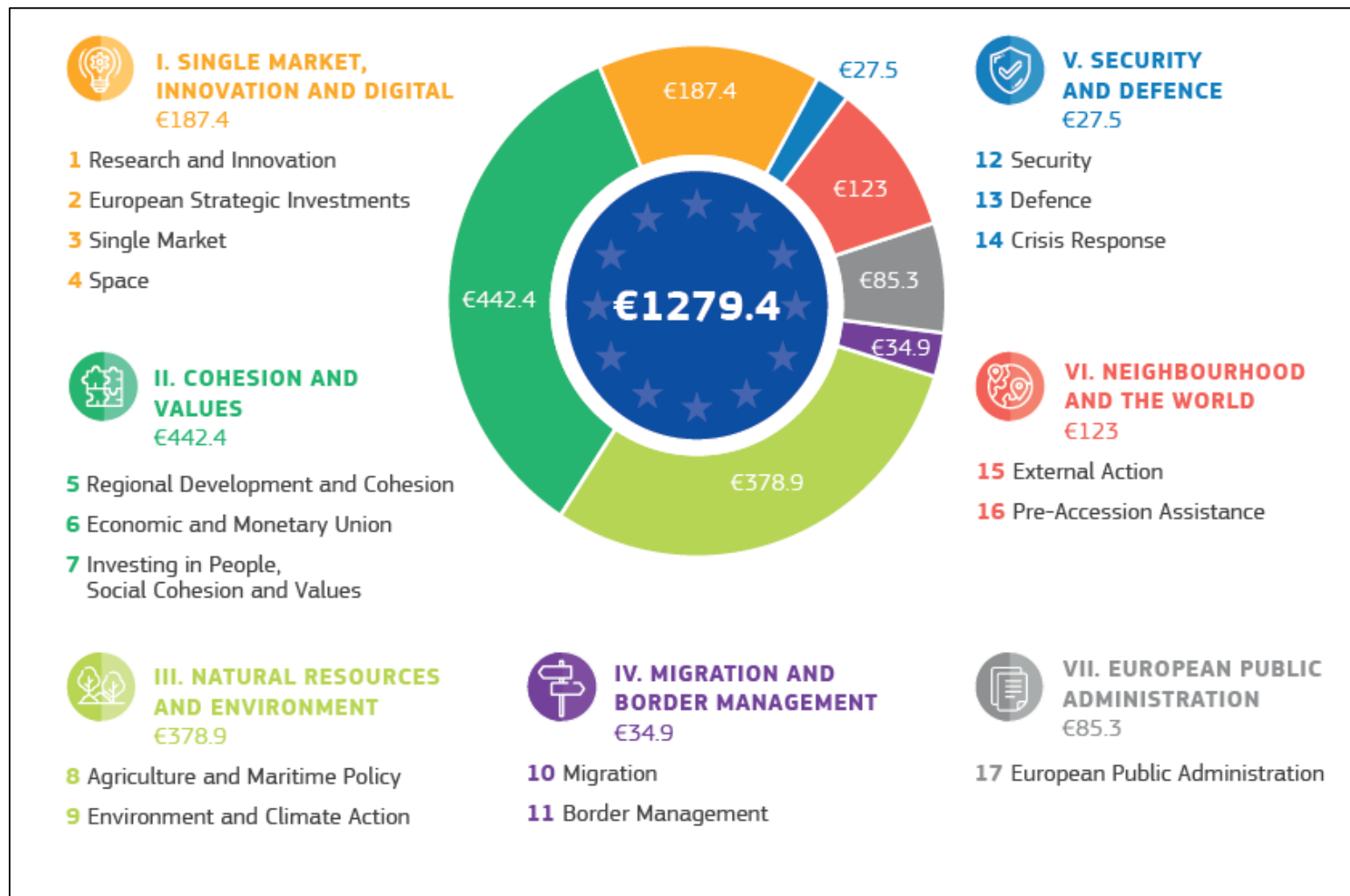
- Tiek paredzēts vairāk nekā par trešdaļu samazināt programmu skaitu (no pašreizējām 58 līdz 37 nākotnē), piemēram, fragmentētus finansējuma avotus sasaistīt jaunās integrētās programmās un ievērojami racionalizēt finanšu instrumentu izmantojumu, tostarp ar *InvestEU* fonda palīdzību.
- Tiek ierosināts Eiropas Attīstības fondu iekļaut ES budžetā, bet Eiropas Miera mehānisms un Eiropas Investīciju Stabilizācijas funkcija - kā divi jauni ārpusbudžeta instrumenti.
- Tiek ierosināts jauns Reformu īstenošanas instruments.

Piedāvātās MFF struktūra ir atšķirīga no spēkā esošās MFF struktūras, atšķirīga ir arī budžeta kategoriju kompozīcija. Ir izveidotas 7 kategorijas iepriekšējo 5 kategoriju vietā.

2021-2027	2014-2020
1. Single market, innovation and digital	1.A. Competitiveness for growth and jobs
2. Cohesion and values	1.B. Economic, social and territorial cohesion
3. Natural Resources and Environment	2. Sustainable growth: natural resources
4. Migration and Border Management	3. Security and citizenship
5. Security and Defence	
6. Neighbourhood and the World	4. Global Europe
7. European Public Administration	5. Administration

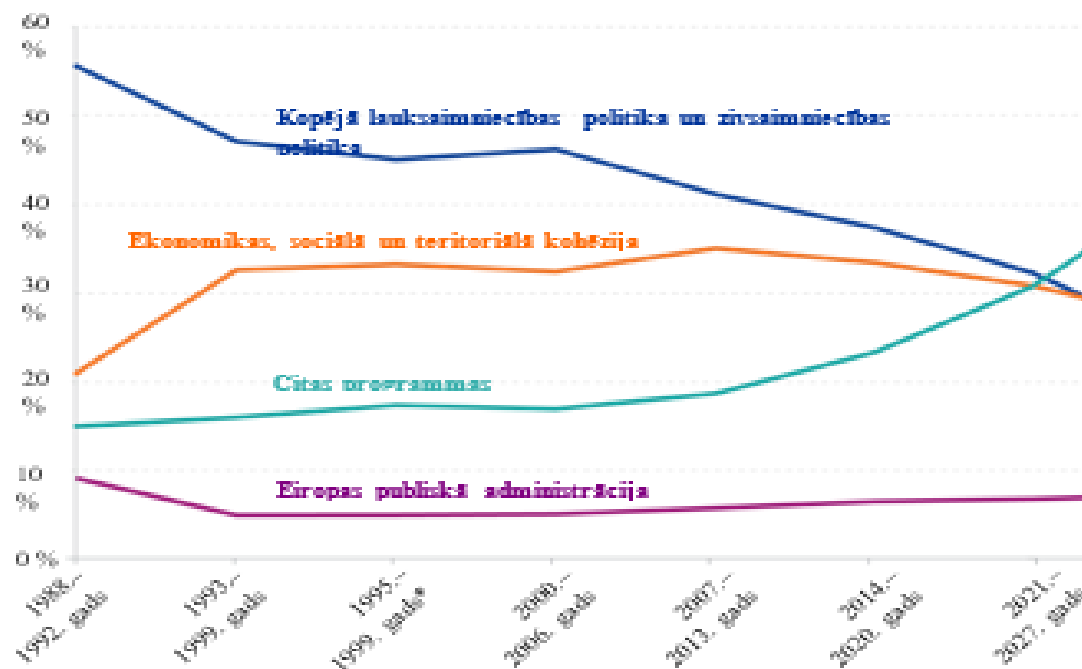
Jaunā ES daudzgadu budžeta struktūra

Galveno politikas jomu attīstība ES budžetā

Galveno politikas jomu attīstība ES budžetā

*Koriģēts attiecībā uz 1995. gada paplašinātās kārta

Avots: Eiropas Komisija

Iemaksas ES budžetā - Pašu resursi

Jaunām prioritātēm vajadzīgas jaunas investīcijas: Eiropas Komisija piedāvā jaunus ilgtermiņa ES budžeta līdzekļu avotus:

- 20 % no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ieņēmumiem;
- 3 % piesaistīšanas likme, kas tiks piemērota jaunajai kopējai konsolidētajai uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzei (tā tiks pakāpeniski ieviesta, tiklīdz būs pieņemti attiecīgie tiesību akti);
- valsts iemaksa, kas tiks aprēķināta pēc nepārstrādātās plastmasas iepakojuma apjoma katrā dalībvalstī (0,80 €/kg).

Neto Bilance (iemaksātais ES budžetā/saņemtais)

Latvijas Neto bilance

2021.-2027.g. ~1:3

2014.-2020.g. ~1:4

<u>Indikatīvi prognozētās iemaksas ES budžetā 2021.-2027.g. periodā, 2018.gada cenās</u>	<u>2519,0 milj. EUR</u>
<u>Indikatīvi prognozētais saņemtais finansējums no ES budžeta 2021.-2027.g. periodā, 2018.gada cenās</u>	<u>7533,09 milj. EUR (Finanšu ministrijas aprēķins)</u>
<u>Kohēzijas politikas aploksne (-13% pret 2014.-2020.g.)</u>	<u>4262,0 milj. EUR (EK priekšlikums)</u>
<u>Kopējā lauksaimniecības politikas aploksne(+0,6% pret 2014.-2020.g.)</u>	<u>2743,77 milj. EUR (EK priekšlikums)</u>
<u>Citas politikas (?)</u>	<u>~527,32 milj. EUR (?) (Finanšu ministrijas indikatīva prognoze, ~7%, pamatojoties uz līdzšinējo)</u>

Risinājumi ES budžetā

Iespējamie risinājumi ES līmenī, lai atbrīvotu līdzekļus tradicionālajām politikām (Kopējai lauksaimniecības politikai un Kohēzijas politikai) un palielinātu spēju saņemt vairāk finansējumu no «Citām programmām»:

- Reformu īstenošanas instrumenta līdzekļu 22 mljrd. EUR apmērā «atgriešana» kohēzijas politikas programmām, tādējādi panākot mazāk strauju LV aploksnes samazinājumu (no -13% ->-7-8%).
- Neparedzot lielākas rezerves iepretim kopējām budžeta saistībām (palielinājums no 0,52%->1,96%).
- Ņemot vērā līdzšinējo ES budžeta ieviešanu, uzskatām, ka paredzētie apjomu palielinājumi elastības instrumentiem nav pamatoti.
- Šajā stadijā neatbalstām arī Eiropas attīstības fonda iekļaušanu budžetā un uzskatām, ka tas ir jāsauglabā kā ārpusbudžeta fonds.
- Jānosargā piedāvātais ES daudzgadu budžeta «palielinājums» no 1% līdz 1,11% no ES 27 NKI.
- Jācīnās par tādiem nosacījumiem citās programmās (*piemēram, Eiropas Aizsardzības fondam, Digitālās Eiropas programmai, Ārējo robežu fondam, Horizon Europe, Erasmus+ u.c*), lai finansējums no citām programmām Latvijai veidotu lielāku % kā līdz šim no Latvijas kopumā saņemtā ES budžeta, kas attiecīgi arī uzlabotu neto bilanci. Pie tam, būtu jāpiemēro lielāka sinerģija starp programmām.

Kā izskatāties starp citām dalībvalstīm?

Dalībvalsts	2021.-27 piešķirums (miljardi EUR, 2018. gada cenās)	Izmaiņas salīdzinājumā ar 2014.-2020. gada plānošanas periodu (%)
BG	8.9	8
RO	27.2	8
HR	8.8	-6
LV	4.3	-13
HU	17.9	-24
EL	19.2	8
PL	64.4	-23
LT	5.6	-24
EE	2.9	-24
PT	21.2	-7
SK	11.8	-22
CY	0.9	2
SI	3.1	-9
CZ	17.8	-24
ES	34.0	5
MT	0.6	-24
IT	38.6	6
FR	16.0	-5
FI	1.6	5
BE	2.4	0
SE	2.1	0
DE	15.7	-21
DK	0.6	0
AT	1.3	0
NL	1.4	0
IE	1.1	-13
LU	0.1	0
EU27	331	-9.9

Ko EK piedāvājums Kohēzijai nozīmē Latvijai finansiāli?

Nacionālais Kohēzijas piešķirums

Latvijas nacionālās aploksnes samazinājums

-13% (no 4,846 uz 4,262 mljrd. EUR)*
≈ - 584 milj. EUR

Līdzfinansējuma likmes

ES līdzfinansējuma samazinājums no 85% uz
70%

Līdzfinansējuma pieaugums
finansējuma saņēmējiem ≈ 401 milj. EUR

PVN attiecināmība

PVN attiecināms tikai projektiem līdz 5 miljoniem
EUR

Papildus izdevumi PVN segšanai
finansējuma saņēmējiem ≈ 311 milj. EUR

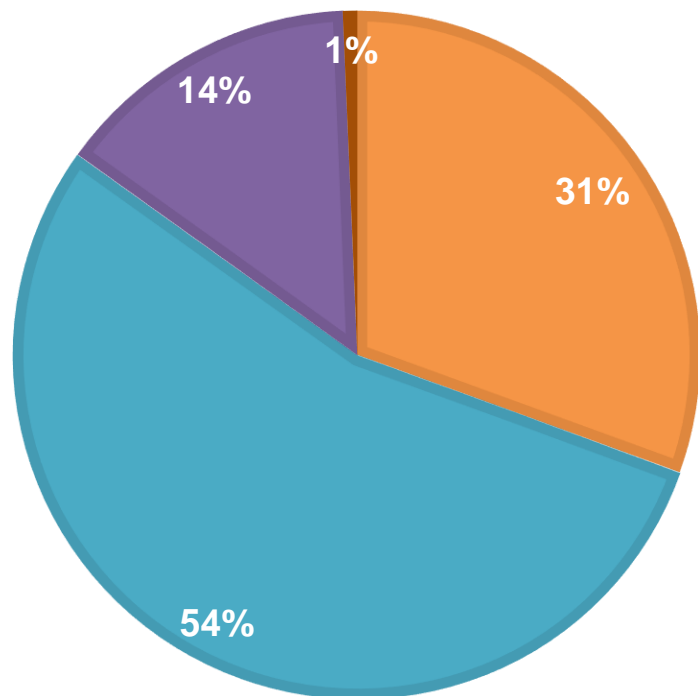
**Piešķirumi norādīti 2018. gada salīdzināmajās cenās, kā arī ietver Kohēzijas fonda pārvedumus uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI) un ERAF piešķirumu Eiropas Teritoriālās sadarbības(ETS) mērķim. 2013. gada cenās 2014.-2020. perioda piešķirums ir 4.793 mljrd., no kura 334 milj. EUR ir pārvedums uz EISI un ETS piešķirums. Pieņemot līdzīgu pārskaitījumu EISI un ETS mērķim 2021.-2027. periodā, tad piešķirums izaugsmes un nodarbinātības programmai veidotu - 3.884 mljrd.*

EK piedāvātais finansējuma samazinājums nākotnei, salīdzinot ar esošo periodu, %

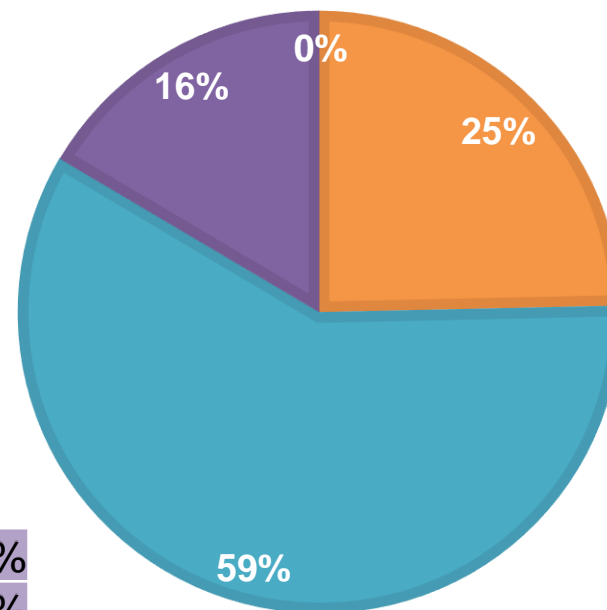
2014-2020 KP FONDI AR JNI

■ KF ■ ERAF ■ ESF ■ JNI

2021-2027 KP FONDI AR JNI

■ KF ■ ERAF ■ ESF ■ JNI

KF	-29%
ERAF	-5%
ESF+JNI	-4%

4 418 233 214 EUR

3 872 960 000 EUR

2018.gada cenās

Kā vērtējam EK piedāvājumu Kohēzijas regulējumam?

Pozitīvi vērtējamie aspekti

Pāreja no 11. tematiskajiem mērķiem
uz 5. politikas mērķiem

Ieguldījumi pilsētās palielināti no 5%
uz 6%

Maza apmēra programmu grozījumi
bez EK saskaņojuma (5% no
prioritātes, 3% no programmas)

Nav paredzēti sankciju mehānismi par
starpposma mērķu neizpildi

Atvieglotas uzraudzības un kontroles
procedūras

ES līdzfinansējuma likmju samazinājums
no 85% uz 70%

PVN attiecināmības izmaiņas

Fondu sadalījuma elastība nacionālajās
aploksnēs (ESF un ERAF sadalījums)

Tematiskā koncentrācija (65 % ERAF-
1.vieda Eiropa un 2.zaļa Eiropa, kā arī
25% ESF soc. iekļaušanai)

Teritoriālo investīciju plānošanas elastība
(īpaši zem 5. politiskā mērķa)

Sasaiste ar reformām (fokuss uz
konverģenci)

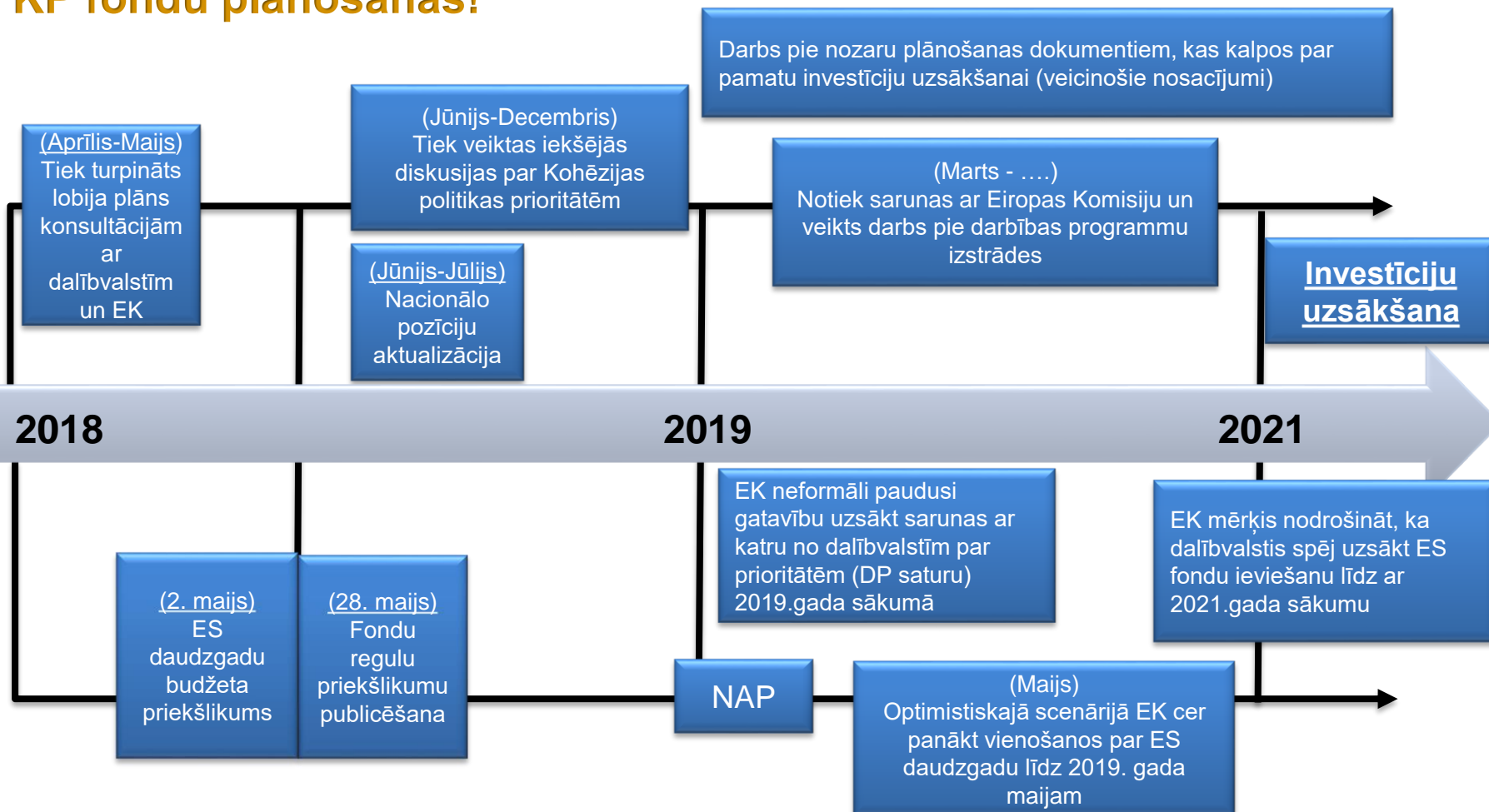
Attiecināmības periods no N+3 uz N+2

Lai arī tiek paredzēta elastība pārdalēm starp fondiem un citiem instrumentiem
(5%), būs nepieciešami darbības programmu grozījumi, ko pavada smagas
sarunas ar EK

Jautājumi, kuri jādiskutē

Kā izvairīties no pārrāvuma? Paralēlais darbs pie nacionālās attīstības un KP fondu plānošanas!

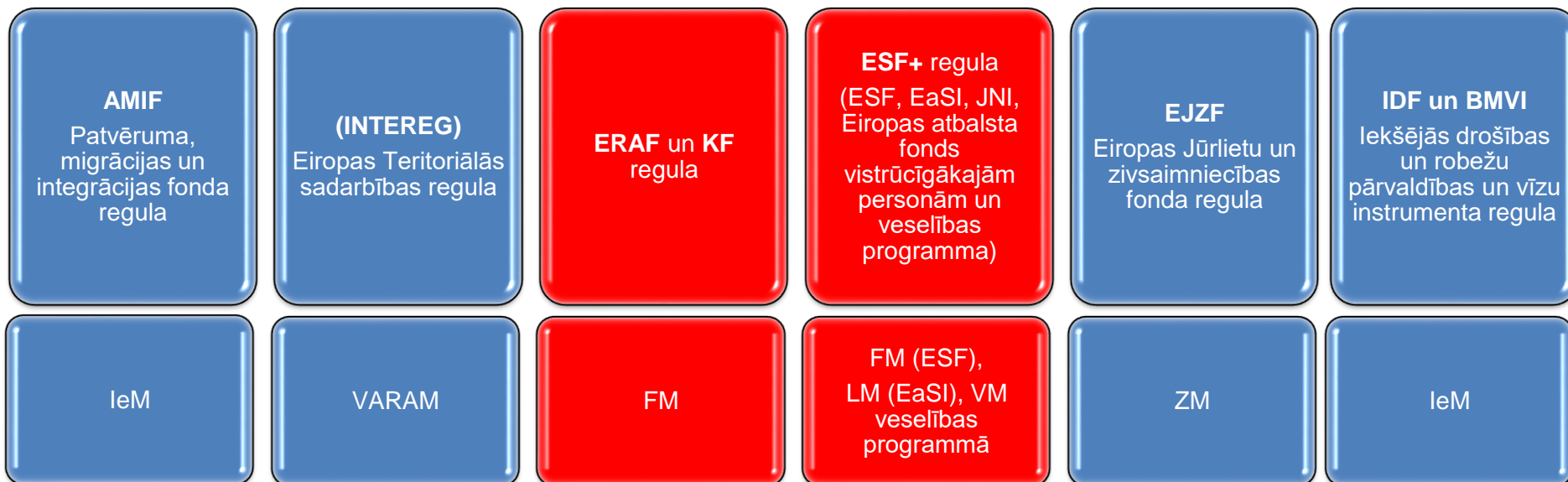

Nacionālā regulējuma arhitektūra un Latvijas pozīcijas tvērums. Atbildību sadalījums.

- LR pozīcija nr.2 par Kohēzijas politiku pēc 2020. gada MK apstiprināta š.g. 10 maijā.
- Pozīcijas galvenais fokuss uz Kohēzijas politikai saistošajiem noteikumiem (ERAF, KF un ESF+), papildus pozīcijā ietverti kopīgo noteikumu regulas aspekti attiecībā uz INTEREG
- Nozaru ministrijas savas kompetences ietvaros gatavo pozīcijas par sektorālajām regulām

Kopīgo noteikumu regula

(FM sadarbībā ar nozarēm)

Kā strādājam? Koordinācijas process Latvijas nostāju sagatavošanā un aizstāvēšanā

Kopējie ES daudzgadu budžeta jautājumi tiek koordinēti ĀM izveidotajā darba grupā (Kopējais finansējums, tā sadalījums un kopējais MFF ietvars)

Nostāju koordinācija par Kohēzijas politikas regulu priekšlikumiem tiek veikta FM izveidotajā darba grupā (KP fondu ieviešanas regulējums)

Latvijas viedokļa aizstāvēšana EK un ES Padomes formātos – EGESIF, Strukturālo pasākumu darba grupa, Vispārējo lietu Padome

Sociālo partneru iesaistes formāti – REGI komiteja, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja u.c

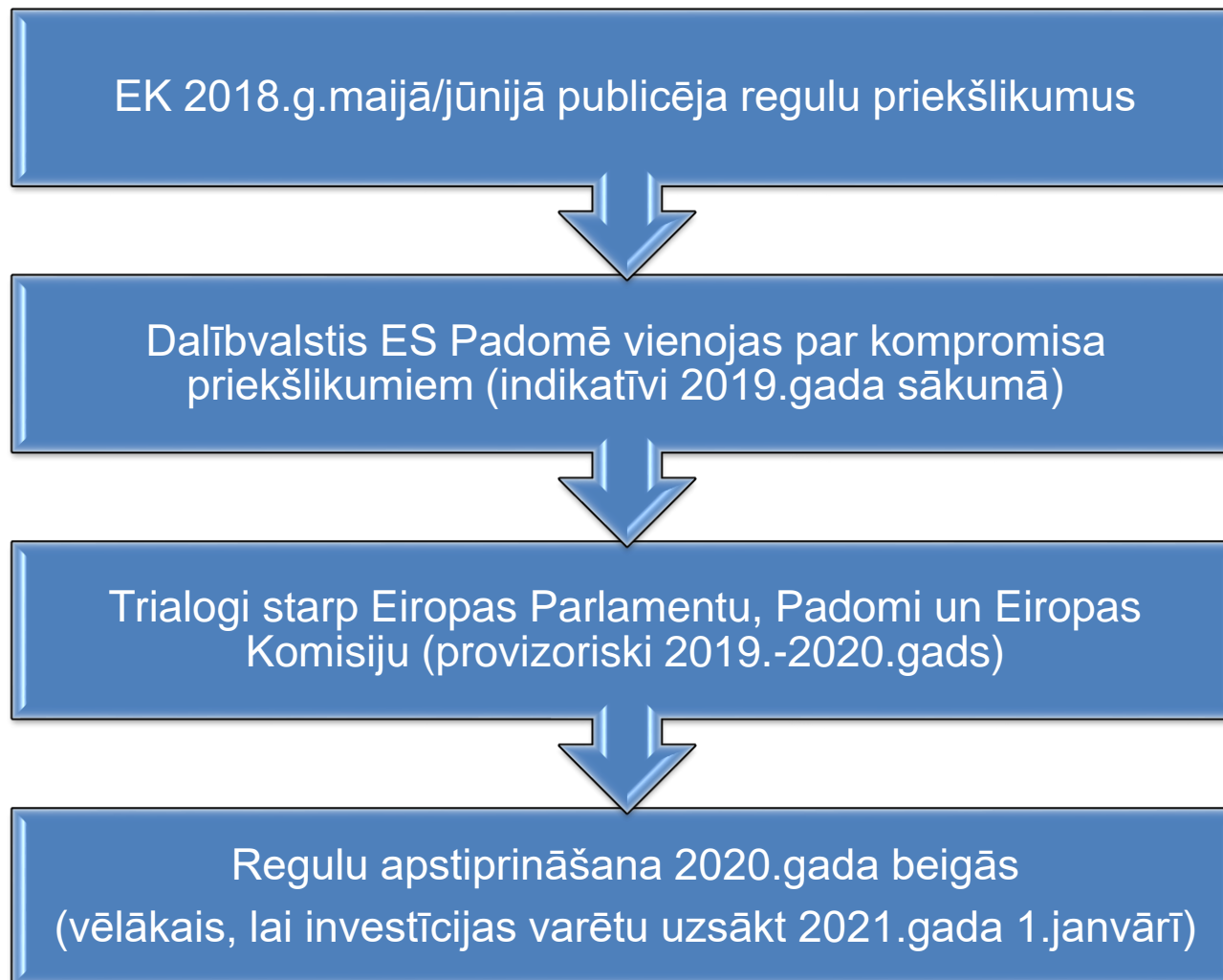

Kohēzijas politikas regulējuma elementu sadalījums pa darba grupām ES Padomē

Strukturālo pasākumu darba grupa Atbildīgie - FM Lēmuma procedūra – kvalificētais vairākums	ES daudzgadu budžeta darba grupa Atbildīgie - ĀM Lēmuma procedūra - vienbalsība
<ul style="list-style-type: none">• Specifiskie atbalsta mērķi	<ul style="list-style-type: none">• Nacionālo aplokšņu aprēķina formulas
<ul style="list-style-type: none">• Attiecināmības noteikumi	<ul style="list-style-type: none">• Finansējuma sadalījums starp fondiem
<ul style="list-style-type: none">• Vadības un kontroles sistēma	<ul style="list-style-type: none">• Finansējuma sadalījums pa reģionu kategorijām
<ul style="list-style-type: none">• Partnerības principi	<ul style="list-style-type: none">• Līdzfinansējuma likmes
<ul style="list-style-type: none">• Uzraudzības un izvērtēšanas prasības	<ul style="list-style-type: none">• Sasaiste ar makroekonomiskajiem nosacījumiem
<ul style="list-style-type: none">• Ieviešanas priekšnosacījumi (enabling conditions)	<ul style="list-style-type: none">• Tematiskā koncentrācija (minimālie ieguldījumu sliekšņi konkrētiem politikas mērķiem)

Kohēzijas politikas Regulu virzības process – Iekšējā koordinācija

Nacionālās
attīstības
plānošana
(NAP un
Nozaru
attīstības
plāni)

Kāpēc Kohēzijas politika Latvijai ir svarīga

Kopš iestāšanās ES Latvija ir samazinājusi atpalicību no ES vidējā IKP par 19 %

No 2004. gada Kohēzijas politika palielinājusi Latvijas IKP par 7,3%

Tiešā ietekme uz nodarbinātību līdz 2017. gadam ir lēšama 20 tūkst. (2,9%) apmērā

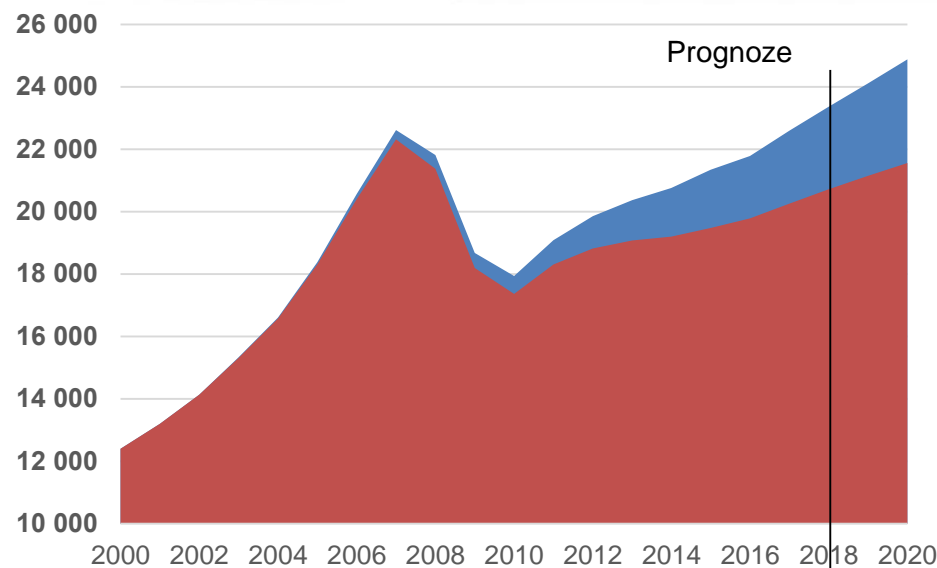
... arī nākotnē, jo

Latvija ir zaudējusi vairāk nekā 14% no iedzīvotājiem pēc 2004.gada

Latgalē iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 23 %

2/3 samazinājums emigrācijas dēļ

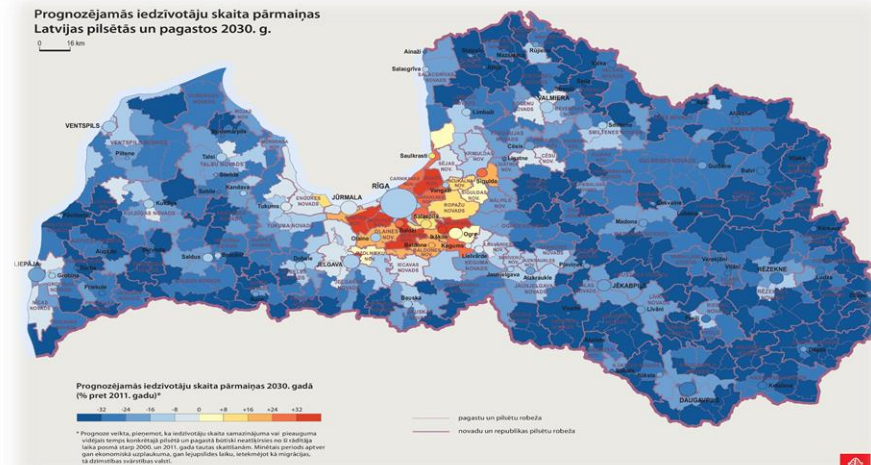
Ar depopulāciju saistītais ikgadējais IKP zaudējums 1,5 - 2,5 %

■ Reālais IKP, miljoni EUR

■ Reālais IKP scenārijā bez ES fondiem, miljoni EUR

Prognozējamās iedzīvotāju skaita pārmaiņas Latvijas pilsētās un pagastos 2030. g.

EK piedāvātais investīciju tvērums kopumā nosedz sākotnēji identificētās Latvijas prioritātes

Latvijas nacionālajā pozīcijā noteiktās sākotnējās prioritātes	EK piedāvātās Kohēzijas politikas prioritātes
Tautsaimniecības produktivitātes paaugstināšana, inovāciju kvalitāte, pētniecība un zinātne	Inovācijas un gudra izaugsme
Ilgtermiņa un konkurētspējīga transporta sistēma	Savienojamība (transporti, IKT, enerģētika)
Ilgtermiņa resursu izmantošana	Ilgtermiņa (klimats, aprites ekonomika, energoefektivitāte, atjaunojamie resursi)
Vesels un konkurētspējīgs darba spēks	Cilvēkkapitāls (sociālā iekļaušana un prasmes)
Kvalitatīva un efektīva izglītības sistēma	
Sabalansēta un ilgtermiņa teritoriālā attīstība	Integrēta teritoriālā attīstība (vietējās teritoriālās attīstības stratēģijas, pilsētvide)

NAP vidusposma pārskats 2018.gadā

NAP definētie mērķi 2019.gadā

LV prioritāšu definēšana Kohēzijas politikai (detalizācijai ir nozīme)

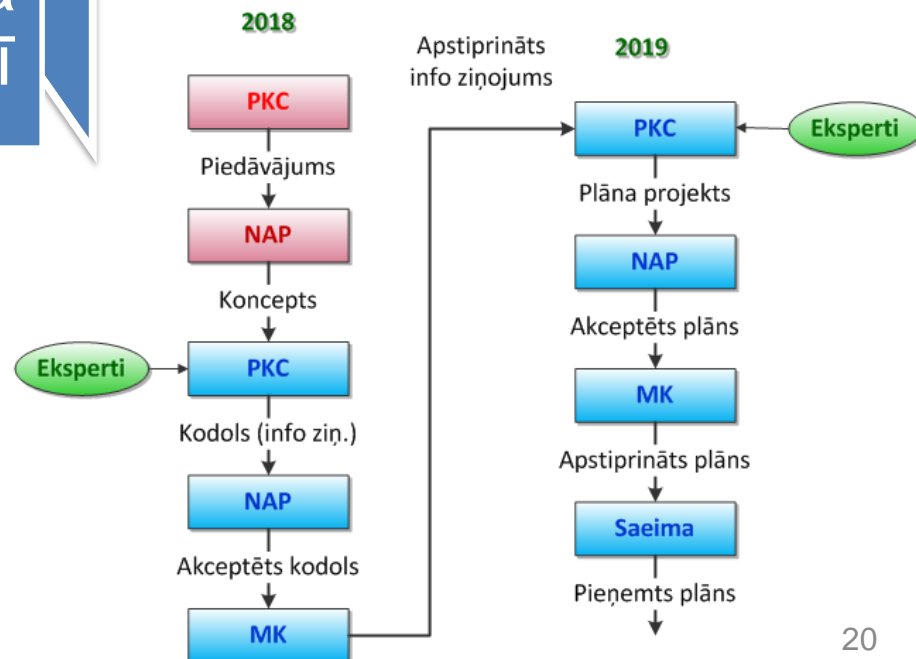
Vai nacionālās attīstības vīzijai ir svars?

EK redzējums par LV
attīstību Eiropas
semestra ietvaros

Nacionālais
izaicinājums,
attīstības un
investīciju
formulējums

2019.Gada
1.ceturksnī

80% no 2014-
2020 KP
investīcijām
definēti NAP

Pašvaldību ieguldījums

Pašvaldību attīstības plāni

Integrēta teritoriālā attīstība

Nacionālais attīstības plāns

Attīstības plāni investīciju uzsākšanai

KP fondu plānošanas dokumentu izstrāde

PALDIES PAR UZMANĪBU!